

Lausanne fyller 40 år

Et globalt evangelikalt nettverk på kryss og tvers

Knud Jørgensen

Førsteamanuensis ved Det teologiske menighetsfakultet, Oslo og Adjunct Professor
ved Lutheran Theological Seminary i Hong Kong

kj@areopagos.org

Det er førti år siden at jeg som ung journalist deltok i den første Lausanne kongressen. I 2010 var jeg med på kongressen i Cape Town som 'senior statesman'. Årtiene mellom disse to begivenheter omfatter mitt liv som 'økumenisk evangelikal'. Det var en av de store økumeniske organisasjoner i Genève (Det Lutherske Verdensforbund) som hadde sendt meg til The Lausanne Congress on World Evangelization i 1974 for å rapportere for Radio Evangeliets Røst i Etiopia. På kongressens siste dag skrev jeg under på kongressens sluttdokument Lausanne-pakten – og vendte så tilbake til Genève og Etiopia.

Begrepet "evangelization" var nytt for meg; det hadde en amerikansk tone og luktet av effektivitet. Jeg viste hva evangelisering var fra mine år i kristent ungdomsarbeid og i lagsbevegelsen. Men "evangelization" betød noe mer enn å vitne til naboen. Det hadde å gjøre med unådde folkegrupper, teorier om kirkevekst, og behovet for gå- og kom-strukturer. Og det var en professor, Ralph Winter, fra Fuller Theological Seminary I USA som snakket om ulike typer evangelisering: E-1, E-2, og E-3. Jeg forstod at jeg selv var en E-3 evangelist i mitt virke innen kristen radio.

Jeg var i Lausanne for å lage radioprogrammer så jeg hanket inn nøkkelfolk til mitt lille hjemmelagde studie: Billy Gra-

ham, John Stott, Peter Beyerhaus, Samuel Escobar, Rene Padilla, Ralph Winter etc. Jeg viste ikke at de var berømte, bortsett fra Billy Graham, initiativtakeren til kongressen og faderen til Lausanne-bevegelsen. Jeg intervjuet, lyttet og forsto at hva de sa, var en gjenlyd av tonene om vekelse og radikal etterfølgelse fra min studenttid.

'Radical discipleship' var noe jeg hadde lært fra Dietrich Bonhoeffers bok om *Etterfølgelse*¹. I Lausanne hørte jeg samme tone, først i ønsket om at knytte sammen evangelisering og sosialpolitisk engagement, slik det kom til uttrykk i Lausanne-pakten, men enda sterkere i det klare kall fra de latinamerikanske deltakerne på kongressen om å avvise som demonisk ethvert forsøk på å atskille evangelisering og sosial handling. Jeg kom fra en kirke i Etiopia hvor ledestjernen var 'Serving the Whole Human Being', så jeg var enig i at det ikke er noe skille i Bibelen mellom det talte ord og det ord som blir synlig i Guds folks liv. Jeg fornemmet en spenning mellom "evangelization-folkene" og de som sto for et holistisk syn, og hørte selv hjemme blant de som hevdet at de som forkynner korset, må være merket av korset.

Allianseøkumenikk²

La meg stanse opp i egne erindringer og si noe om bakgrunnen for denne bevegelsen

som kom til å prege mitt liv.

Lausannebevegelsen representerer den såkalte "allianseøkumenikk", dvs. det er enkeltkristne som kommer sammen som et nettverk på tvers av kirkegrenser for å synliggjøre kristen enhet, be sammen og arbeide sammen. Til forskjell fra en kirkeøkumenikk representerer ingen i Lausanne-bevegelsen formelt sine kirkesamfunn eller menigheter. Samtidig representerer de som deltar i Lausanne-bevegelsen et bredt spektrum av evangelikal kristendomsforståelse slik den preger kirker, organisasjoner og institusjoner. Bevegelsen er altså ikke bare en samling av kristelige individualister, men et nettverk av ledere i ulike sammenhenger som tar med seg sitt ansvar og sine oppgaver inn i fellesskapet. Det Lausanne-deltakere står for i sin vanlige sammenheng, ønsker de også å stå for når de kommer sammen, og det de står for når de møtes i Lausanne-sammenheng, ønsker de å virkeliggjøre i sin vanlige sammenheng.

I Lausannebevegelsen finner derfor ledere fra alle deler av kirken og verden en felles plattform, *et nettverk på kryss og tvers*,³ hvorfra det er utblikk utover ens egen kontekst og utover de nære oppgaver, både til de store perspektiver og til den samlende visjon om *å kalle hele kirken til å bringe hele evangeliet til hele verden*. Dette er bakgrunnen for at Lausanne-bevegelsen er blitt et nettverk for misjonstenkning og misjonspraksis på felleskirkelig basis globalt, nasjonalt og mange steder også lokalt. Vi trenger et slikt nettverk som er større og mer omfattende enn noen av oss enkeltvis representerer. Et slikt nettverk kan ikke drive misjon, men det har vært og vil fortsatt være en katalysator som gjør oss litt bedre i stand til å utføre vår del av misjonsoppdraget.

Cape Town 2010

Det er på denne bakgrunn Lausanne III i Cape Town i oktober 2010 skal ses. Den første internasjonale kongress om verdens-evangelisering (Lausanne I) ble arrangert i Lausanne i 1974. Temaet var "La jorden høre Hans røst!" Lausanne II fant sted i Manila i 1989 og hadde som tema "Forkynn Kristus inntil Han kommer". Temaet for Lausanne III var forsoning: "Det var Gud som i Kristus forsonet verden med seg selv". Cape Town-kongressen ble en stormønstring av over 4.000 mennesker fra den globale kirken. Her fikk mange fra små og isolerte kirker og fra land hvor kristne forfølges, sin første overveldende opplevelse av den universelle kirkes vitalitet og mangfoldighet. Slik ble Lausanne III en mektig "celebration" på tvers av alle grenser. Det satte hjerter og hjerner i brann og skapte ny frimodighet – på veien med evangeliet ut til folkene.

Lausanne III var også en viktig begivenhet i feiringen av hundreåret for misjonskonferansen i 1910 i Edinburgh. Denne konferansen satte dype spor i misjon og kirkeliv i det 20. århundre. Den løftet opp temaet "Verdens evangelisering i vårt slektsledd". Den staket ut visjoner for det 20. århundre og førte til en utvikling som i 1948 resulterte i opprettelsen av Kirkenes Verdensråd (KV) og i 1974 ga støtet til Lausanne-bevegelsen. Slik har begge disse to strømninger sitt utgangspunkt i Edinburgh 1910; Lausannebevegelsen vel så mye som KV. Derfor feiret også begge hundreåret i 2010 med konferanser i Edinburgh⁴ og Cape Town. I tillegg skal nevnes en tredje viktig begivenhet i feiringen av Edinburgh: I mai 2010 avholdt man *Tokyo 2010 Global Mission Consultation: From Edinburgh to Tokyo*. Dette var en konferanse med særlig fokus på unådde folkeslag og på kom- og gå-

strukturer ("sodalities" versus "modalities"), slik især missiologen Ralph Winter har utfordret og inspirert misjon til å tenke.⁵ I løpet av året ble det videre arrangert en rekke regionale og nasjonale konferanser og konsultasjoner. En av disse var et symposium på Fjellhaug i Oslo om "Mission and Globalisation".⁶ En annen var en stor nasjonal misjonskonferanse i Oslo om "Misjon til forandring", arrangert på bredt felleskirkelig grunnlag.⁷

Misjonsteologisk bakgrunn

Lausanne-bevegelsen ble til i en tid preget av misjonsteologisk forvirring. Det var særlig Kirkenes Verdensråds (KV) generalforsamling i Uppsala i 1968, samt misjonskonferansen om "Frelse i dag" i Bangkok i 1973, som skapte uro.

Uppsala talte om misjon som "humanisering" med begrepet *shalom* som et hovedanliggende. Ettersom misjon er Guds misjon (*missio Dei*) utfordres vi til å være Guds partnere i verdens historie, ble det sagt. Man talte derfor om "the church for others" (en kirke som er til for andre; et uttrykk som opprinnelig stammer fra den tyske teologen Dietrich Bonhoeffer) i sammenhenger hvor "verden setter dagsordenen". I det hele tatt var synet på verden og historien mer optimistisk enn det var belegg for i Skriften. Man siterte gjerne Johs 3.16, men uten å ta på alvor fortapelsens mulighet ("...for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt..."). Samme positive holdning gjaldt også synet på de ikke-kristne religioner. Således ble ideen om den nye menneskehet i Kristus grunnlaget for en dialog mellom like partnere – kristne, marxister, humanister og andre religioner.

De samme toner dominerte Bangkokkonferansen om "Frelse i dag". Ikke minst kirken selv kom her under sterk kritikk. En kirke som ikke rettferdiggjør

sin eksistens ved å delta i den messianske frelsesaksjon er blitt irrelevant. Kirken trenger selv til frelse fra sitt fangenskap av klasse- rase- og nasjonale interesser. Evangelisering stod ikke på sakslisten; i stedet talte mange om Maos nye menneske som eksempel på Skriftens nye menneske. Og man beskrev frelse som noe dennesidig: Frelse manifesterer seg i kampen for økonomisk rettferd mot utnyttelse, for menneskelig verdighet mot undertrykkelse, for solidaritet mot fremmedgjørelse og for håp mot fortvilelse i ens personlige liv.⁸

Dette radikale skifte i misjon og evangelisering fremkalte sterk kritikk fra mange sider. Blant hovedkritikerne var den amerikanske evangelisten Billy Graham og den engelske teolog og prest John Stott. Tyskeren Peter Beyerhaus hevdet at økumenisk teologi var druknet i humanisering, og at man så på "humanization" som verdens eneste håp. Amerikaneren Donald McGavran spurte om Uppsala ville forråde de to milliarder som ikke hadde hørt evangeliet. Billy Graham hadde allerede i 1966 spilt en viktig rolle under to evangelikale konferanser i Wheaton og Berlin. Han og hans organisasjon tok nå initiativ til en verdenskongress i Lausanne. Her stod Lausanne-bevegelsens vugge. Omkring vuggen stod de ovenfor nevnte – Graham, Stott, Beyerhaus, McGavran – sammen med folk som Ralph Winter, Samuel Escobar, Jack Dain, Michael Cassidy, Rene Padilla, Arthur Glasser, Leighton Ford og Gottfried Osei-Mensah. De to sistnevnte ble bevegelsens første formann og generalsekretær.

Kongressen i 1974 løftet høyt den klassiske utfordring til misjon blant folkene, og her især de unådde folkene. Det ble talt sterkt om Skriftens autoritet, menneskets synd, personlig omvendelse og tro, etterfølgelse, 'world evangelization', sam-

menhengen mellom sosialt ansvar og evangelisering og om misjonens eskatologiske rolle (Matt 24.14). Disse tråder ble samlet i Lausannepakten, ført i pennen av John Stott. Dette dokumentet med sine 15 artikler har siden da utgjort fundamentet for Lausanne-bevegelsen og er blitt brukt som trosgrunnlag for utallige evangelikale organisasjoner, institusjoner og samarbeidstiltak. Slik er Lausannepakten blitt en pregnant formulering for et nettverk av mennesker fra ulike kirkelige sammenhenger og fra alle deler av verden, av hva evangelisering handler om globalt, nasjonalt og lokalt. I historisk perspektiv er Lausanne-bevegelsen her en sentral arvtager av Edinburgh 1910s anliggende ”Verdens evangelisering i vårt slektsledd”.

Inspirasjon og katalysator

Lausanne I ble en inspirasjon og katalysator for konferanser og tiltak omkring en rekke sentrale emner innen teologi, strategi, kommunikasjon, spiritualitet og lederskap. Man har således på bred evangelikal basis tatt opp spørsmål som bønn, enkel livsstil, misjon og kultur, evangeliet og sosialt ansvar, Den Hellige Ånd og misjon, omvendelsens betydning, misjon til det jødiske folk, misjon og økonomi, tro og modernitet, åndskamp/åndelig konflikt, og nyåndelighet, for å nevne noen områder som har vært gjenstand for internasjonale konsultasjoner og drøftelser. Viktig i denne sammenheng er også to større konsultasjoner om verdensevangelisering i Pattaya i 1980 og i 2004 hvor en bred vifte av emner innen evangelisering ble tatt opp. Resultatene fra mange av disse tiltak finnes trykt i serien Lausanne Occasional Papers (LOPs). I tillegg er det publisert bøker om flere av disse temaer.

Manila

Lausanne II i Manila i 1989 videreførte og oppdaterte mange av Lausanne I's anliggender. Man kan derfor hevde at det på Manila-møtet ikke så mye var det aldri før hørte som utfordret, men det som var hørt før, ble til en ny utfordring. Disse utfordringer kom fra forkynnelse og vitnesbyrd, men også fra tallene om de unåde, fra storbyene, fra de ”lukkede” områder og fra de fattige og undertrykte. Kanskje sterkest inntrykk på de 3.500 deltakere gjorde utfordringen til troverdighet.⁹ Disse utfordringer finnes samlet i Manilamanifestet.¹⁰ Også her var arkitekten John Stott. Manifestet er et supplement til Lausanne-pakten, ikke en erstatning. Manifestet betoner det nære forhold mellom evangelisering og sosialt ansvar, Jesus som den enestående, vitnes integritet, samarbeid om evangelisering og de mange utfordringer fra den moderne verden. Det skal også nevnes at Lausanne II resulterte i mer enn 300 strategiske partnerskap innen ‘world evangelization’, mange av dem på tvers av land- og kirkegrenser.

Cape Town erklæringen

Det tredje av de samlende Lausanne-dokumenter er Cape Town-erklæringen.¹¹ Den består av to deler. Første del er en prinsipiell, teologisk del (*Trosbekjennelsen fra Cape Town: For den Herre vi elsker*) og andre del er en konkretisering av de utfordringer som Lausanne III ga (*For den verden vi tjener*). Også denne erklæring bygger videre på de to første Lausanne-dokumenter og tar deres sentrale sannheter med inn i vår tid og kontekst. Første del er formet som et kjærlighetsbrev hvor alle dokumentets avsnitt begynner med et ”Vi elsker...” Annen del tar utgangspunkt i kongressens seks temaer og bruker dem som ramme for å presen-

tere de utfordringer den verdensvide kirke står overfor.

Lausannebevegelsens grunnverdier

Det er i disse tre kongressdokumentene – Lausannepakten, Manilamanifestet og Cape Town-erklæringen – at vi finner Lausanne-bevegelsens hjerte og hjerne. Her er bevegelsens grunnverdier. Disse grunnverdier handler om Skriften som autoritet og kraft for tro og tjeneste, Kristus som eneste vei til frelse, personlig omvendelse og tro, etterfølgelse og troverdighet (integritet), evangelisering som kirkens første prioritet, sammenhengen mellom evangelisering og sosialt ansvar, samarbeid i evangelisering, behovet for både kom-strukturer (f.eks. lokalmenigheter) og gå-strukturer (misjonsselskaper), alle kristnes kall til likeverdig tjeneste, evangelisering og kultur (kontekstualisering), åndelig konflikt, Den Hellige Ånds kraft i misjon, og forventningen om Kristi gjenkomst. Cape Town-erklæringens første del omfatter alle disse grunnverdier, uttrykt i en kjærlighetserklæring til den levende Gud slik han, i følge Guds ord, møter oss i Faderen, Sønnen og Den Hellige Ånd.

Grunnverdiene kan også formuleres med utgangspunkt i Lausannes *kall til hele kirken til å bringe hele evangeliet til hele verden*. Kallet til evangelisering og misjon har lydt med skiftende styrke gjennom kirkens historie. I perioder har kallet vært svakt. Andre ganger har det lydt, men bare få har latt seg utfordre. Kallet til verdensmisjon er selve grunnerven i Lausanne-bevegelsen. Det er *hele kirken* som kalles til å evangelisere, ikke bare presteskap og profesjonelle. I Lausanne-sammenheng er det et klart fokus på alle kristnes ansvar for å gi troen videre i ord og handling. Kirken som Guds folk er forløst av Kristus fra alle folk på jord for å ta del i

Guds misjon.

Denne misjon handler om *hele evangeliet*. Et evangelium som ikke er helt kan ikke frelse verden. Halve ”evangelier” forvansker ofte synet på Kristus og synet på sammenhengen mellom evangelisering og sosialt ansvar. Det hele evangelium er Guds nyhet i Kristus til hele hans skaperverk om frelse fra synd, død og ondskap. Dette må forkynnes til *hele verden*, til de som har hørt, men glemt, og til de som aldri har hørt. Verden kan være langt borte fra Gud, men den er nær hans hjerte, den verden Gud elsket så høyt at han ga sin egen Sønn. Alle grunnverdiene skal ses i lys av kallet til ‘world evangelization’. Lausanne-bevegelsen er ikke en kirke eller et kirkelig forum a la Kirkenes Verdensråd eller World Evangelical Alliance. Den er en vekkelsesbevegelse som tar form av et nettverk på kryss og tvers.¹²

Økende samtale

Lausanne-bevegelsen ble til i en tid preget av misjonsteologisk forvirring i 60- og 70-årene. Ikke minst relasjonene mellom kirkeøkumenikk og allianseøkumenikk var preget av polarisering. I årtiene siden er det skjedd en del innen begge leirer som har gitt grunnlag for mer kontakt og samtale mellom bevegelsene, også fordi en god del evangelikale ledere både i sør og nord hører hjemme begge steder. Evangeliseringens betydning har fått en sterkere understrekning i større deler av kirkeøkumenikken, mens allianseøkumenikken i større grad har fokusert på en holistisk misjon hvor evangelisering og sosialt ansvar henger sammen.

Underveis har sentrale personer bidratt til dialog og en viss grad av konvergens, som f.eks. John Stott, James Scherer, Robyn Claydon, Arthur Glasser, Jacques Matthey, Alister McGrath, Emilio Castro, David J. Bosch og Valdir Steuernagel.

Også norske, svenske og danske missiologer har gitt bidrag. I forståelsen av "Guds misjon" (*missio Dei*), holistisk misjon, kirke og misjon og evangeliet og kulturene har tradisjonene lyttet til hverandre.¹³ Det er også betegnende at Cape Towns fokus på "misjon som forsoning" er et tema som er kommet sterkt frem de siste årene, på samme måte som temaet "misjon som vitnesbyrd". Innen både økumeniske og evangelikale sammenhenger anvendes disse betegnelser på misjon i dag. Begge strømninger har endret seg. De sørlige og de ortodokse kirkeene har dreid KV i en mer "evangelisk-konservativ" retning (i hvert fall når det gjelder etiske spørsmål), og det er større vilje i KV til å lytte til evangelikale og pentekostale. Lausanne har gjort det sosialetiske til en integrert del av sin tenkning (*integral mission* er det uttrykket som nå brukes) og satt et sterkt søkelys på dissippelskap og integritet.

Likevel er det fortsatt markante ulikheter og forskjellig syn på viktige spørsmål. Disse ulikheter kan være åpenbare som i ulike syn på fortapelse og læren om livets to utganger og ulike syn på Kristus som den enestående (*the uniqueness of Christ*) og dermed synet på åpenbaring i andre trosoppfatninger. Kirkeøkumenikken representert ved KV vil også ha problemer med helt å akseptere det evangelikale synet på Bibelens autoritet som eneste kilde og norm for kristen tro og praksis. Også hva angår forsoningslærens tale om syndens radikalitet vil det fortsatt være divergerende syn. Samtidig finnes det innen kirkeøkumenikken et mangfold av ulike syn fra klassisk, evangelikal og karismatisk til liberalt og kritisk; i flere sammenhenger er pinsevenner, evangelikale og katolikker med i KV's fora (som f.eks. Commission on World Mission and Evangelism). Det er viktig at samtalen

mellom disse ulike miljøene fortsetter, og at Lausanne deltar aktivt. I forbindelse med den store feiringen av Edinburgh 1910 gikk hele bredden av kirker og økumeniske nettverk sammen om Edinburgh 2010-konferansen og samlet seg også om utarbeidelsen av dokumentet "Et felles kall" (*Common Call*).

Planer for fremtiden

Lausanne-bevegelsen har i flere år arbeidet med å bearbeide Lausanne III og med å legge planer for fremtiden. Lausanne III har gitt bevegelsen et "kjempesboost" og sterk inspirasjon til å gå videre. På veien videre bruker man Cape Town-erklæringen som et veikart for verdensevangelisering. Her er bevegelsens teologiske grunnvoll og utfordringen til å forplikte seg på evangelisering og misjon. Det er blitt opprettet et globalt team for hvert av områdene i Cape Town-erklæringen. Dette team omfatter en senior associate, et team av rådgivere og en større partner som kan sette ideene ut livet. Høsten 2012 arrangerte man det første "Davos-like" *World Evangelization Forum* hvor 500 ledere møttes i Bangalore for å vurdere fremdrift, for å gi nytt surstoff til verdensevangelisering og for å gi stafetten videre til et yngre lederskap. Man vil fortsatt ha International Deputy Directors i alle disse regioner. Fokuset på yngre ledere vil fortsette med tanke på en ny storsamling i 2016 ("Younger Leaders Gathering"). Man er videre godt i gang med en rekke globale konsultasjoner: *The Gospel and Creation Care* (2012), *The Gospel and Media* (2013), *The Gospel and Prosperity Theology* (April 2014), *The Gospel and the Challenge of Islam* (2014), *Truth in the Public Sphere*, *The Gospel and Identity & Ethnicity*, med mere.¹⁴

Arbeidsgruppene (*working groups*) for teologi, strategi, lederskap og kommuni-

kasjon fortsetter, med fornyelse innen ledelse og medlemmer. Det samme gjelder bruken av så kalte ‘senior associates’ (inklusive tre ledere fra Skandinavia, nemlig Mats Tunehag, Berit Helgøy Kloster og Lars Dahle).

Lausanne-bevegelsens missiologiske bidrag

I den nye boka om Lausanne-bevegelsen¹⁵ oppsummerer vi bevegelsens betydning ved å peke på fire områder – områder som Billy Graham løftet fram allerede på den første Lausanne-kongressen:

- For det første har Lausanne gjenintrodusert en klassisk evangelisk teologi om evangelisering og misjon og plassert den som en betydningsfull og levende tradisjon innen samtidig missiologi og misjon. Dette har handlet om å understreke evangeliske kjernetema som Kristus som den enestående, Skriften alene som kilde og norm for tro og liv, syndens radikalitet, behovet for omvendelse, og de troendes almene prestedømme.

- For det andre har Lausanne vedvarende kommunisert til hele den globale kirke at ‘world evangelization’ har hast. Dette er blitt understreket med et dobbelt sikte: Evangelisering handler om å dele evangeliet innen en helhetsforståelse av misjon (*integral mission*); og evangelisering omfatter ansvaret for å identifisere de unådde/uengasjerte folkegrupper.

- For det tredje har Lausanne over tid formulert en klar forståelse av ‘integral mission’. Det betyr at man ser sosialt ansvar og handling både som en konsekvens av evangelisering og som en partner til evangelisering. Det har videre ført med seg at man vektlegger legfolkets tjeneste i hverdag og arbeid, og at personlig integritet, bønn og åndskamp får prioritet.

- For det fjerde har Lausanne utviklet et unikt globalt fellesskap for evangelikale ledere, på tvers av grenser, tjeneste og

stilling – hva enten man er leder i en misjonskontekst eller jobber innen næringsliv eller er plassert innen undervisning. Sentrale Lausanne begivenheter, Lausanne ressurser og Lausanne nettverk har bidratt til å utvikle mange ledere verden over og til å innvirke på deres tjeneste og kontekst.

Prioriteringer på veien videre

Lausanne-bevegelsen er fortsatt liv laga som en global evangelikal bevegelse for verdensevangelisering. Det vil den også være i fremtiden så sant den fastholder sitt bibelske grunnlag, sitt fokus på evangelisering innen en sammenheng av integrert misjon, og bibeholder sin dynamiske identitet som bevegelse.

Det klare evangelikale grunnlaget er i dag tydeligst formulert i Cape Town erklæringen. Her er evangeliets hjerte og her er grensene for evangelisk tro. Det må være bredde men uten for snevre grenser.

Bevegelsen må fortsette med å spille en nøkkelrolle i å forme etablerte og nye evangelikale ledere. En lang rekke av min generasjons ledere ble formet missiologisk, teologisk og livsstilsmessig av Lausanne. Her er styrken i et nettverk på kryss og tvers.

Lausanne må være en katalysator og brobygger – i dialog med hele kirken i nord og syd, med etablerte og nye ledere, med teologer og evangelister. Og i dialog med Kirkenes Verdensråd, Vatikanet, de ortodokse, katolikker, pinsevenner og selvsagt med World Evangelical Alliance.

Og Lausanne må løfte høyt fanen for integritet, enkel livsstil og radikal etterfølgelse. Lausanne ble mitt nettverk – med ”familie”, venner, kontakter og mentorer verden rundt – brødre og søstre som jeg samtaler med på veien til Emmaus, for å dele et måltid med Herren. Lausanne forvandlet mitt liv og fortsetter med å få mitt hjerte til å slå.

Noter

1. Dietrich Bonhoeffer, *Etterfølgelse* (Oslo: Luther, 2010)
2. En del av det følgende har tidligere vært brukt i innledningskapitlet til Rolf Ekenes, Tormod Engelsen, Knud Jørgensen og Rolf Kjode (red.), *Misjon til forandring. Refleksjoner og visjoner fra Lausanne III* (Skjetten: Hermon forlag, 2011), 7-16. Dette kapittel ble ført i pennen av meg. Det er også viktig her å vise til en ny større bok om *The Lausanne Movement. A Range of Perspectives* som ble utgitt i mai 2014: Lars Dahle, Margunn Serigstad Dahle og Knud Jørgensen (red.), *The Lausanne Movement. A Range of Perspectives* (Oxford: Regnum Books International, 2014). Boken er en del av den større serien *Regnum Edinburgh Centenary Series*: <http://www.ocms.ac.uk/regnum/list.php?cat=3>. Denne nye boken gir et bredt overblikk over Lausanne-bevegelsen i går, i dag og i morgen.
3. Lausanne er nylig offisielt blitt introdusert som "a network of evangelical leaders, thinkers, and reflective practitioners, [with the] purpose to strengthen the church for world evangelization". I J. E. M. Cameron (ed.), *Christ Our Reconciler: Gospel/Church /World. The Third Lausanne Congress on World Evangelization* (Nottingham: Inter-Varsity Press, 2012), 9.
4. Daryl Balia og Kirsteen Kim (red.) (2010), *Edinburgh 2010. Witnessing to Christ Today* (Oxford: Regnum International Books, 2010) og Kirsteen Kim og Andrew Andersen (red.), *Edinburgh 2010. Mission Now and Tomorrow* (Oxford: Regnum International Books, 2011).
5. *Norsk Tidsskrift for Misjonsvitenskap* (2011): *Temanummer om Edinburgh 2010, Lausanne III og Tokyo 2010*, årgang 64, nr 1-2. Beth Snodderley og A. Scott Moreau (red.), *Evangelical and Frontier Missions Perspectives on the Global Progress of the Gospel* (Oxford: Regnum Books International, 2011).
6. Lundeby, Erling, Tormod Engelsen og Dagfinn Solheim (red.) *The Church Going Global. Mission and Globalisation* (Oxford: Regnum International Books, 2011).
7. Misjon til forandring: "Rapport fra jubileumskonferansen for Edinburgh 1910-2010", i *Norsk Tidsskrift for Misjonsvitenskap* (2011), årgang 64, nr 1-2.
8. David J. Bosch, *Transforming Mission. Paradigm Shifts in Theology of Mission* (Maryknoll: Orbis Books, 1991), 396; James A. Scherer, *Gospel, Church & Kingdom. Comparative Studies in World Mission Theology* (Minneapolis: Augsburg Publishing House, 1987), John Stott (red.), *Making Christ Known. Historic Mission Documents from the Lausanne Movement 1974-1989* (Carlisle: Paternoster Press, 1996).
9. Kai Kjær-Hansen og Bodil F. Skjøtt (red.), *Forkynn Kristus indtil han kommer. Udfordringer og glimt fra Lausanne II i Manila*, (Århus: OKAY-BOG 1989), 39f.
10. Manilamanifestet, i *Norsk Tidsskrift for misjon*, 1989, 43(4), s. 247-263.
11. Norsk oversettelse i Ekenes, Rolf, Tormod Engelsen, Knud Jørgensen og Rolf Kjode (red.) *Misjon til forandring. Refleksjoner og visjoner fra Lausanne III*, (Skjetten: Hermon forlag, 2011).
12. Lausanne Theology Working Group, *The Whole Church Taking the Whole Gospel to the Whole World. Reflections of the Lausanne Theology Working Group* (Cape Town: Lausanne III, 2010).
13. Engelsen, Tormod, "Convergence or Divergence? The Relationship between Recent Ecumenical and Evangelical Mission Documents", i *Swedish Missiological Themes*, 2001, 197-220.
14. Se til hele dette Lars Dahle, Margunn Serigstad Dahle og Knud Jørgensen (red.) (2014), *The Lausanne Movement. A Range of Perspectives* (Oxford: Regnum Books International, 2014), 377 ff.
15. Lars Dahle, Margunn Serigstad Dahle og Knud Jørgensen (red.) (2014), *The Lausanne Movement. A Range of Perspectives*, 373ff.